

TRANSPORT INTERMODALNY

Jest to przewóz ładunków wykorzystujący więcej niż jedną gałąź transportu. Najważniejszą regułą jest wykorzystanie tylko jednej jednostki ładunkowej, np. kontenera lub nadwozia wymiennego, na całej trasie przewozów

PŁASZCZYZNY INTEGRACJI TRANSPORTU INTERMODALNEGO

- **techniczno-technologiczna** – przystosowanie środków transportu z różnych gałęzi oraz urządzeń przeładunkowych i manipulacyjnych do obsługi tej samej, zunifikowanej jednostki ładunkowej,
- **organizacyjna** – jeden operator obejmuje pieczę nad całym procesem transportowym,
- **dokumentacyjna** – jeden dokument transportowy na całą trasę dostawy,
- **cenowa** – podobne lub takie same zasady kwotowania cen za przewóz jednostki ładunkowej środkami różnych gałęzi transportu aż do przedkładania klientowi jednej stawki obejmującej cały proces dostawy,
- **prawna** – jeden kontrakt obejmujący cały proces transportowy wraz z jednolitym systemem regulacji i odpowiedzialności.

Transport kombinowany: przewóz ładunku środkami transportowymi co najmniej dwóch gałęzi transportu.

Transport łamany: ma miejsce wówczas, gdy są zastosowane co najmniej dwa środki transportowe, ale pochodzące z tej samej gałęzi transportu.

Transport bezpośredni: oznacza przewóz ładunku od miejsca nadania do miejsca odbioru **jednym** środkiem transportu przez **jednego** przewoźnika.

Międzynarodowy transport intermodalny: oznacza przewóz towarów przy użyciu co najmniej dwóch **różnych** gałęzi transportu na podstawie umowy o przewóz intermodalny z miejsca położonego w jednym kraju, gdzie towar przejął w pieczę operator transportu intermodalnego do oznaczonego miejsca przeznaczenia położonego w innym kraju.

4 ISTOTNE ELEMENTY TRANSPORTU INTERMODALNEGO

- Konieczność użycia środków co najmniej dwóch gałęzi,
- Konieczność wystąpienia tylko jednej umowy o przewóz,
- Konieczność wystąpienia tylko jednego wykonawcy odpowiedzialnego za przebieg dostawy towaru,
- Konieczność zjednostkowania ładunku.

KLASYFIKACJA TRANSPORTU INTERMODALNEGO

- ✓ **ze względu na zasięg:**
  - przewozy krajowe,
  - przewozy międzynarodowe,
  - przewozy kontynentalne,
  - przewozy międzykontynentalne,
- ✓ **ze względu na rodzaj użytych jednostek ładunkowych:**
  - przewozy kontenerów,
  - przewozy naczep,
  - przewozy nadwozi wymiennych,
  - przewozy samochodów ciężarowych,
  - przewozy pojemników specjalnych,

✓ **ze względu na charakter użytych środków transportowych:**

- przewozy szynowo-drogowe,
- przewozy drogowo-morskie,
- przewozy drogowo-lotnicze,
- przewozy szynowo-drogowo-morskie,
- przewozy szynowo-drogowo-lotnicze,
- przewozy szynowo-drogowo-rzeczne,

✓ **ze względu na charakter operatora:**

- transport bezpośredni – operatorem jest przewoźnik główny,
- transport pośredni – operatorem jest przewoźnik pomocniczy,

✓ **ze względu na liczbę dysponentów/właścicieli środków transportowych:**

- transport jednopodmiotowy,
- transport wielopodmiotowy,

✓ **ze względu na sposób ustalania cen i odpowiedzialności:**

- transport jednolity,
- transport odcinkowy.

INFRASTRUKTURA PUNKTOWA **TERMINALE KONTENEROWE**

Elementy bazy kontenerowej w porcie morskim:

- nabrzeże,
- place przeładunkowo-składowe,
- brama dla pojazdów samochodowych,
- kolejowe stanowisko przeładunkowe,
- magazyn zbiorczo-rozdzielczy,
- centrum dyspozycyjno-kontrolne,
- stanowisko do mycia i czyszczenia kontenerów oraz warsztat.

Do urządzeń przeładunkowych i manipulacyjnych portowej bazy kontenerowej zaliczamy:

- suwnice bramowe nadbrzeżne,
- samojezdne suwnice torowe,
- suwnice bramowe szynowe,
- wozy podnośnikowe czołowe i boczne,
- wozy podsiębierne,
- żurawie kontenerowe.

Do urządzeń przeładunkowo manipulacyjnych w terminalach lądowych należą:

- samojezdne suwnice bramowe torowe,
- suwnice bramowe jezdniowe,
- samojezdne żurawie,
- uniwersalne wozy podnośnikowe czołowe do obsługi nadwozi wymiennych, naczip i kontenerów.

TERMINALE SZYNOWO-DROGOWE

Terminal lądowe

- znajdują się w pobliżu węzłowych stacji kolejowych, między którymi regularnie kursują pociągi towarowe,
- w przypadku przewozów wykonywanych techniką RoLa nie są wykorzystywane żadne urządzenia przeładunkowe, gdyż pojazdy samochodowe same wjeżdżają na wagony po pochylni przystawionej do ostatniego (pierwszego) wagonu,
- naczipy siodłowe można załadować na wagony w sposób poziomy (wykorzystując ciągnik manewrowy) lub pionowy (wykorzystując dźwig szynowy lub samojezdny)

TERMINALE LOGISTYCZNE

Centra logistyczne

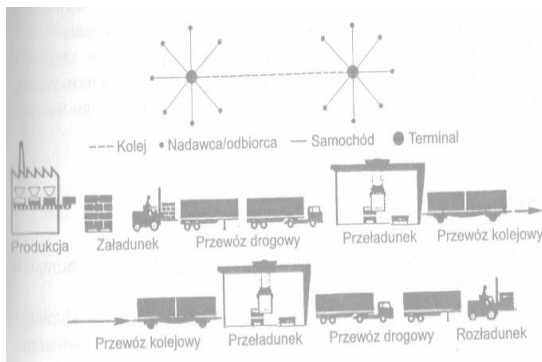
- służą do obsługi obrotu towarowego
- są zlokalizowane przede wszystkim na zapleczu wielkich aglomeracji miejsko-przemysłowych, w pobliżu portów morskich lub dużych węzłów kolejowych
- wykorzystywane przede wszystkim do kształtowania optymalnych łańcuchów zaopatrzenia i zbytu
- to rozbudowane obiekty dysponujące przede wszystkim magazynami, powierzchniami składowymi oraz urządzeniami przeładunkowymi i manipulacyjnymi
- dokonuje się w nich składowania i dystrybucji materiałów, surowców oraz wyrobów gotowych, a także wykonuje się czynności związane z pakowaniem, znakowaniem itp. Odpowiednio przygotowane partie towarów są dostarczane do zakładu produkcyjnego bądź też do sieci detalicznych lub hurtowych.

INFRASTRUKTURA LINIOWA

PRZEWOZY ŁADOWE (linie kolejowe, drogi kołowe)

- muszą zapewnić szybki i bezpieczny transport ładunków
- linie kolejowe powinny być przystosowane do szybkości równej 120 km/h i być w dobrym jakościowo stanie technicznym, zapobiegającym wstrząsom i przechydom w czasie jazdy
- dobry jakościowo stan techniczny jest wymagany również w transporcie drogowym, a szybkość przewozu jest tu wyznaczana przepisami ruchu drogowego
- kłopot sprawiają przejazdy długich i ciężkich pojazdów przez ośrodki miejskie- wydłużony czas przewozu, dewastacja nawierzchni ulic- pożądane jest korzystanie z dróg szybkiego ruchu, autostrad i obwodnic
- ograniczenia w zakresie dopuszczalnej wysokości pojazdów drogowych i szynowych stwarzają mosty, wiadukty i tunele oraz sied elektryczne.

Schemat realizacji przewozów szynowo-drogowych

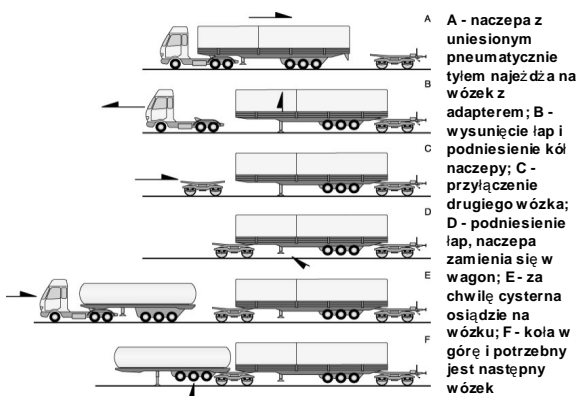
Rodzaje transportu kombinowanego droga-kolej

Rollende Landstrasse (Ro-La, ruchoma droga): całe ciężarówki i zestawy drogowe

Piggy Back (na barana): naczepy siodłowe i nadwozia wymienne ładowane dźwigiem na wagony kieszeniowe

Bimodalny: specjalna naczepa siodłowa jako „wagon” z wymiennymi wózkami jezdny

FAZY ZESTAWIENIA POCIĄGU BIMODALNEGO

Niskopodwoziowy wagon 602 S typu Rollende Landstrasse do przewozu samochodów ciężarowych, pociągów drogowych i naczep siodłowych - z Fabryki Wagonów "Świdnica" S.A.

PRZEWOZY WODNE ŚRÓDLĄDOWE

- przeszkodą dla trójwarstwowego piętrzenia kontenerów na barkach jest niski prześwit mostów nad kanałami i dopływami wielkich arterii (potrzebny prześwit: 6,7-7,0m)
- rzeki i kanały, po których odbywa się transport kontenerów, muszą mieć odpowiednią głębokość i szerokość, powinny też być żeglowne przez cały rok.

CZYNNOŚCI OBSŁUGI WSTĘPNEJ I KOŃCOWEJ PROCESÓW TRANSPORTU INTERMODALNEGO

Czynności obsługi wstępnej

■ **odprawa handlowa:**

→przygotowanie niezbędnych dokumentów związanych z procesem transportowym: konosament, specyfikacja towarowa, faktura, świadectwo pochodzenia, atesty kontrolne, jakościowe, świadectwa fitosanitarne, kwit zdawczy w przypadku przewozów szynowo-drogowych.

Czynności obsługi końcowej

□ **odprawa handlowa:**

→wydanie ładunku odbiorcy
→podpisanie i wydanie wszystkich dokumentów
→rozwiązanie umowy o przewóz.

□ **odprawa techniczna:**

→wyładunek,
→sprawdzenie stanu technicznego ładunku i jednostki intermodalnej,
→sprawdzenie czy plomby na kontenerach nie są uszkodzone

ZALETY transportu intermodalnego

- może się przyczynić do obniżki globalnego kosztu procesu transportowego,
- pozwala zwiększyć liczbę możliwych wariantów przewozowych,
- może się przyczynić do podniesienia jakości usług: szybkość i terminowość dostawy, zwiększona częstotliwość okazji załadowczych, zmniejszenie ryzyka uszkodzenia towaru, lepsza dostępność do usług transportowych czy też możliwość jednorazowego przewiezienia większych partii ładunku

ODPOWIEDZIALNOŚĆ OPERATORA

Dwa główne systemy odpowiedzialności:

1. Jednolita na całej trasie przewozu.
2. Sieciowa.

Sposoby ustalania jednolitych zasad odpowiedzialności:

- ✓ Operator przejmuje odpowiedzialność za cały transport, zgodnie z przepisami obowiązującymi w określonej gałęzi transportu
- ✓ Operator określa własne zasady odpowiedzialności, inne niż przewidują to przepisy obowiązujące w określonej gałęzi transportu

Limit odpowiedzialności za jednostkę ładunku:

- ✓ Zależy ona od treści konosamentu czy dokumentu transportu multimodalnego

WARUNKI DOSTAW TOWARÓW W JEDNOSTKACH ŁADUNKOWYCH

✓ **FCA- franco przewoźnik.... (oznaczone miejsce)**

Obowiązkiem sprzedającego jest dostarczenie towaru przewoźnikowi, wyznaczonemu przez kupującego w oznaczonym miejscu i czasie. Do jego obowiązków należy dokonanie odprawy celnej towaru w eksporcie. Ryzyko utraty czy uszkodzenia towaru przechodzi ze sprzedającego na kupującego w chwili powierzenia towaru pieczy przewoźnika. Od tego momentu kupujący ponosi też koszty dostawy towaru.

✓ **CPT- przewoźne zapłacone do ... (oznaczone miejsce przeznaczenia)**

Obowiązkiem sprzedającego jest dostarczenie i powierzenie towaru przewoźnikowi oraz zawarcie umowy o przewóz i opłacenie kosztów przewozu do określonego miejsca przeznaczenia. Ryzyko utraty czy uszkodzenia towaru przechodzi ze sprzedającego na kupującego z chwilą przekazania towaru pierwszemu przewoźnikowi.

✓ **CIP- przewoźne i ubezpieczenie zapłacone do ... (oznaczone miejsce przeznaczenia)**

Zakres kosztów i obowiązków sprzedającego w porównaniu z CPT jest rozszerzony o konieczność ubezpieczenia towaru i pokrycia kosztów tego ubezpieczenia. Miejsce podziału ryzyka utraty towaru jest takie, jak w CPT.

✓ **EXW- z zakładu... (oznaczone miejsce)**

Obowiązkiem sprzedającego jest postawienie towaru do dyspozycji kupującego w punkcie wydania, przy czym sprzedający nie ma obowiązku dokonania odprawy celnej towarów przeznaczonych na eksport i załadunku towaru do kontenera.

✓ **DAF-dostarczone za granicę... (oznaczone miejsce)**

Do obowiązku sprzedającego należy postawienie towaru do dyspozycji kupującego w oznaczonym miejscu dostawy na granicy, gdzie na ogół nie można dokonać kontroli ładunku umieszczonego w jednostce ładunkowej. W tym miejscu następuje podział ryzyka, kosztów i obowiązków pomiędzy kupującego i sprzedającego.

✓ **DDU – dostarczone, cło nie opłacone... (oznaczone miejsce przeznaczenia)**

✓ **DDP- dostarczone, cło opłacone... (oznaczone miejsce przeznaczenia)**

Sprzedający ponosi koszty i ryzyko dostarczenia towaru do miejsca przeznaczenia, a przy DDP również dokonania odprawy celnej i opłacenia cła oraz innych opłat importowych.

DOKUMENTACJA

FIATA Multimodal Transport Bill of Lading (FBL)

- ✓ Dokument opracowany przez Międzynarodowe Zrzeszenie Spedytorów FIATA w 1970 r.- na podstawie którego spedytor, sam nie wykonując przewozu, przejmuje wobec zleceniodawcy obowiązki i odpowiedzialność przewoźników
- ✓ Obowiązkiem spedytora jest ubezpieczenie swojej odpowiedzialności cywilnej jako wystawcy FBL
- ✓ Odpowiedzialność spedytora obejmuje okres od przyjęcia towaru w pieczęć do chwili jego wydania
- ✓ Operator odpowiada za stratę lub szkodę ładunku do wysokości wartości, którą ma lub miałby towar w miejscu przeznaczenia
- ✓ Operator odpowiada także za zwłokę w dostawie towaru

Dokumenty elektroniczne

EDI (Electronic Data Interchange)- elektroniczny przekaz danych i informacji

- ✓ Warunkiem zastąpienia dokumentu przewozowego przez ekwiwalentny elektroniczny przekaz informacji jest zgoda sprzedającego i kupującego na komunikowanie się za pomocą środków elektronicznego przekazu
- ✓ Droga elektroniczną nie mogą być przekazywane zbywalne dokumenty transportu multimodalnego

Dokument przewozowy Intercontainer (ICF)

- ✓ ICF występuje w roli spedytora
- ✓ Organizuje on transport we współpracy przede wszystkim z kolejami
- ✓ Odpowiedzialność ICF zaczyna się od przejęcia pieczy nad UTI (intermodalnych jednostek ładunkowych) i kończy po przyjęciu go bez zastrzeżeń przez odbiorcę
- ✓ ICF odpowiada tylko za udowodnione mu szkody w czasie wykonywania swoich obowiązków

Listy przewozowe

CRM- wykorzystywany w przewozach szynowo-drogowych

- ✓ Rolę operatora transportu intermodalnego odgrywa przewoźnik samochodowy, zawiera on ze swoim klientem umowę o przewóz i dostarczenie ładunku
- ✓ Dla dysponenta ładunku jedynym partnerem jest przewoźnik samochodowy

CIM- międzynarodowy kolejowy list przewozowy

- ✓ Reguluje stosunki prawne między przewoźnikiem drogowym a towarzystwem przewozów szynowo-drogowych

WSPÓLNA POLITYKA TRANSPORTOWA UE

CELE:

- Rozwój zintegrowanych systemów transportowych
- Wykorzystanie najnowszych technologii chroniących środowisko naturalne
- Promowanie najbardziej przyjaznych usług transportowych
- Poprawa jakości usług transportowych między krajami Wspólnoty a krajami trzecimi